ПЕРСЕЙ

УБИЕЦЪТЪ НА МЕДУЗА-ГОРГОНА

XIII. Гоненъ отъ кучетата на смъртьта

Когато Медуза падна мъртва на скалитѣ, нейнитѣ криле и нокти вдигнаха шумъ, който събуди дветѣ ѝ сестри.

Като видѣха сестра си убита, тѣ хвръкнаха съ вой и се заозъртаха да видятъ оня, който бѣ сторилъ това. Три пѫти тѣ обиколиха като ястреби, които дебнатъ яребица, три пѫти обиколиха тѣ и душеха като кучета, които преследватъ еленъ. Най-после съгледаха кървавитѣ следи и се спрѣха за мигъ, за да се увѣрятъ, а следъ това литнаха по тѣхъ съ ужасенъ вой и вѣтърътъ зашумѣ дрезгаво въ тѣхнитѣ криле.

Тѣ летѣха стремителни и плѣскаха съ криле като орли по заекъ. Кръвьта въ жилитѣ на Персея изстина и сърдцето му отпадна, като видѣ какъ тѣ съ вой се спуснаха по неговитѣ следи. Той извика: „Отнесете ме сега вие, славни сандали, защото кучетата на Смъртьта сѫ по петитѣ ми“.

И наистина славнитѣ сандали го отнесоха презъ облаци и слънчева свѣтлина, презъ безбрѣжното море, и наблизо следъ него летѣха кучетата на Смъртьта и движението на тѣхнитѣ криле правѣше шумъ като вѣтъръ. Но тоя шумъ ставаше все по-слабъ и по-слабъ и воятъ на тѣхнитѣ гласове замираше надалече, понеже сандалитѣ бѣха много бързоходни дори за Горгонитѣ и и на мръкване тѣ се виждаха като две черни точки на южния крѫгозоръ, а когато слънцето залѣзе, тѣ не се виждаха вече.

Тогава Персей отиде отново при Атласа и при градината на Нимфитѣ. Когато великанътъ го чу, че иде, той въздъхна и рече: „Изпълни обещанието си!“ Персей му показа главата на Горгона и той се успокои отъ всичкитѣ си трудове, понеже се превърна въ скала, задрѣмала завинаги високо надъ облацитѣ.

Тогава Персей поблагодари на Нимфитѣ, а тѣ му показаха пѫтя и му казаха: — Вземи тоя вълшебенъ плодъ; ако ядешъ веднъжъ отъ него, седемь деня следъ това не ще бѫдешъ гладенъ.

Тѣ отново цѣлунаха Персея и плакаха за него, а той слѣзе отъ планината и тѣ виждаха какъ се отдалечава и става все по-малъкъ и по-малъкъ, като морски орелъ, който се рѣе надъ морето.

XIV. Пѣсъчна буря въ пустинята

Персей летѣ на северозападъ надъ морето дълго време и достигна до подвижнитѣ пѣсъчни хълмове на ужасния Ливийски брѣгъ.

Той вървѣше надъ пѣсъцитѣ и не знаеше вече колко време върви и колко пѫть е изминалъ. Хапваше сегисъ-тогисъ отъ плода, що нимфитѣ му дадоха; най-после съгледа планинитѣ на джуджетата, които воюватъ съ жеравитѣ.

Но задуха много силенъ вѣтъръ и го тласна назадъ въ пустинята. Цѣлъ день се бори той противъ вѣтъра, но дори крилатитѣ сандали не можеха да надмогнатъ. Така трѣбваше той да се бори срещу вѣтъра цѣла нощь.

А отъ северъ една пѣсъчна буря налетѣ на него; кърваво червени стълбове и витла отъ пѣсъкъ се издигнаха и затъмниха слънцето; и Персей бѣгаше предъ тѣхъ, защото инакъ би се задушилъ въ нажежения пѣсъкъ. Най-после бурята утихна и той отново се опита да тръгне на северъ; но отново наслетѣ пѣсъчната буря и го отвлѣче назадъ на западъ и отново настана тишина и небето се изясни както порано. Седемь дни се бори той срещу буритѣ и седемь дни бѣ отблъсванъ назадъ, докато го изнемощиха жажда и гладъ и езикътъ му залепна о небцето на устата.

Най-после той извика къмъ Атина и рече:

— О, прекрасна и чиста, ако ме чувашъ, желаешъ ли да ме оставишъ да умра тукъ отъ жажда? Азъ ти нося главата на Горгона и досега ти покровителствуваше моето пѫтуване; ще ме оставишъ ли сега?

Внезапно се отвориха ушитѣ му и той чу звукъ отъ падаща вода. И на единъ изстрелъ мѣсто далече видѣ долинка въ пѣсъцитѣ и мраморни скали и палмови дървета и полянка съ зелена трева.

Персей се засмѣ отъ радость, наведе се, та пи отъ студената вода и яде палмови плодове и спа на тревата. Стана и тръгна на пѫть отново: но сега вече не на северъ, понеже си рече: „Навѣрно Атина иска да ме изпрати другаде и не желае още да си отида у дома. Кое ли ще е благородното дѣло, което трѣбва да извърша, преди да видя огрѣнитѣ отъ слънцето хълмове на Елада?“

XV. Хубавата девойка, окована отъ чудовището.

Персей тръгна на изтокъ и вървѣше все на изтокъ, презъ сочни оазиси и извори, палмови дървета и зелени полянки, докато видѣ предъ себе си една мощна планинска верига, червена отъ лѫчитѣ на залѣзващето слънце.

Тогава той се издигна въ въздуха като орелъ, понеже краката му бѣха пакъ силни; и така летѣ цѣла нощь надъ планината, докато настана утро. И сега подъ себе си видѣ обширнитѣ зелени градини на Египетъ и свѣтлото течение на Нилъ.

А когато египтянитѣ го видѣха, тѣ спрѣха работата си и искаха да му се поклонятъ; но Персей каза:

— Азъ не съмъ отъ Безсмъртнитѣ; но съмъ единъ херой отъ елинитѣ. Азъ убихъ Горгона и нося главата ѝ съ себе си. Дайте ми, прочее, храна, за да мога да отида напредъ и да довърша дѣлото си.

Тѣ му дадоха храна и плодове, и вино; ала не искаха да го оставятъ да замине. Но Персей наложи шапката отъ тъмнина и изчезна отъ тѣхния погледъ. (следва)

ХАЙДУТЪ СИДЕРЪ И ЧЕРЕНЪ АРАПЪ

Появилъ се грозенъ юнакъ,
на бѣлъ коня черенъ арапъ,
срѣдъ Дунавско равно поле.
Кого срещне сѣче, коли!

Въ деветь друма той вълрува,
зиме, лѣте тамъ лудува.
Не смѣй птичка да прехвръкне,
нито пѫтникъ да замръкне!

Заплакали деветь кази,
екнали сѫ деветь гори:
търговци се Богу молятъ,
а овчари курбанъ колятъ.

Та ги зачулъ Хайдутъ Сидеръ,
буенъ юнакъ, огненъ аждеръ,
че си впрегна руси бивли
въ яки кола съ чести гривни.

Бучатъ бури, ечатъ гори —
Хайдутъ Сидеръ не се бои.
Буритѣ му сѫ игралки,
страшни срещи забавалки.

Вихри вѣятъ, снѣгъ се сипе.
черъ арапинъ се не спира,
пѫтищата обикаля,
кого срещне бий, та мори.

Презъ димни ми тъмни мъгли,
на Сидеря гледъ устрели,
пустна ата аждрехана,
да го грабне като врана.

Трепна Сидеръ, добъръ юнакъ,
плесна рѫце, грабна кривакъ,
накрехна си дълъгъ калпакъ,
че попита черенъ арапъ:

Какъ ме мислишъ,пъкленъ сине,
петровско ли крехко пиле,
гергьовско ли младо агне,
да обѣдвашъ ти съсъ мене?

Макаръ нѣмамъ силенъ силяхъ
аравийски остъръ маждракъ,
тънка сабя дамаскиня,
дълга пушка багдаткиня. —

но си ималъ дълъгъ кривакъ
и самъ съмъ си добъръ юнакъ:
отъ арапи не се боя
и лесно имъ кръвьта пия!“

Никола Козлевъ

ПОКОЙНИ ПИСАТЕЛИ

Никола Козлевъ

Роденъ е презъ 1824 година въ гр. Лѣсковецъ, кждето е починалъ на 25 юлий 1902 година.

Никола Козлевъ е отъ първитѣ наши поети, които сѫ писали още преди освобождението. Написалъ е прочутата поема „Хайдутъ Сидеръ и черенъ арапъ“, часть отъ която даваме въ този брой на вестника.

Останалъ отъ рано сиракъ, той самъ се е изучилъ. Ходилъ е и въ Русия. Учителствувалъ е въ Бесарабия, после въ родния си градъ. Билъ е сподвижникъ на Левски.

КОЗАРЧЕ

Азъ съмъ козарче
съ отборъ козици,
хрупатъ тѣ шума,
сърбатъ водица.

Съ дрѣнова пръчка
и съсъ торбичка,
щомъ ме съгледатъ
клатятъ брадички.

Еднъжъ да махна,
дважъ да подсвирна,
всѣка на мѣсто
застава мирно.

А щомъ приседна
нейде на сѣнка
идатъ при мене
катъ на седѣнка.

Ас. Калояновъ

БАБА МАРТА И ХИТРОТО ОВЧАРЧЕ

Похвалило се веднажъ едно младо овчарче, че не се бои отъ баба Марта. Ако ще тя виелици и градушки да сипе отъ горе, то пакъ ще изкара стадото си на планината.

Отъ где го дочула баба Марта, та като се разфучала, разгнѣвила и люто се заканила на овчарчето, стадото му да разпръстне изъ планината, кожуха му да свлѣче отъ гърба, дорѝ и калпака му да грабне отъ главата.

Възлѣзла тя високо на върха и викомъ се провикнала, та събрала цѣлата си вѣрна дружина: дѣдо Мразъ, Снѣжко-бѣжко, Виелицата, Бурята, Вихрушката и Дъжда-проливника.

— Хайде, да ви видя, хей юнаци, — викнала тя. — Днесъ въ планината, утре въ долината! Подъ дърво и камъкъ ще търсите онова овчарче-самохвалче. Ще шибате, ще плющите, ще премѣтате, стадото му ще разпръстнете, кожуха отъ гърба му ще свлѣчете и калпака отъ главата му ще грабнете. Ако ще тридесеть дни да го гонимъ, пакъ ще го надвиемъ.

Тогава баба Марта царувала тридесеть дни презъ годината.

Послушната дружина въ сѫщия мигъ се втурнала изъ планината. Разгонили се, разлудували се дѣдо Мразъ, Снѣжко-бѣжко, Бурята и Виелицата, та чакъ до облацитѣ достигнали. Запищѣла, завила Виелицата ведно съ дѣдо Мразъ и Снѣжко-бѣжко, сякашъ цѣла глутница настървени вълци. Всичко живо се изпокрило. Изплашили се старитѣ овчари и прибрали стадата си въ пещеритѣ. Баба Марта слѣзла край селото да причака самохвалчето - овчарче, гологлаво, примръзнало, и съ разпръстнато стадо.

Ала хитрото овчарче спокойно си пасѣло овцитѣ на ливадата отвѫдъ селото. Щомъ видѣло то, че планината потъмнѣва, още отъ зори, казало си:

— Днесъ въ долината, утре — въ планината.

Тъй и сторило.

Съзрѣла го отдалече баба Марта и замърморила:

— Хей, самохвалче, не посмѣя да излѣзешъ днесъ въ планината, ала утре ще ти е тѣсно и въ долината!...

На другото утро, ранобудното овчарче гледа долината потъмнѣла, а горе въ планината — ясно, свѣтло, като презъ лѣто.

— Днесъ въ планината, утре — въ долината — си казало то, и подкарало стадото си горе въ планината. А дружината на баба Марта хукнала изъ долината: засвирила Вихрушката, запремѣталъ се Снѣжко-бѣжко, а следъ него плискалъ и Дъждътъ-проливникътъ.

Изпокрило се всичко живо. А хитрото овчарче спокойно си надувало кавалчето край стадото, горе въ планината.

Баба Марта и този пѫть слѣзла на край селото да причака самохвалчето овчарче премръзнало, измокрено и съ разпръснато стадо. Ала овчарчето доволно и весело, късно привечерь се прибрало отъ планината. Баба Марта се почудила, като го видѣла живо и здраво да подкарва стадото си и весело да си подсвирква.

— Ха, възлѣзе ли горе? — Почакай! — Ядовито замърморила на себе си тя. — Утре ще ти е тѣсно и въ планината!

На другото утро тя повикала рано-рано дѣдо Мразъ, Бурята и Виелицата и имъ казала.

— Нѣма да престанете, до гдето не прогоните този хитрецъ, босъ, гологлавъ и съ разпилѣно стадо.

Ала хитрото овчарче и този пѫть не се излъгало. Гледа то още отъ зорѝ планината сива, замъглена и си казва:

— Утре въ планината, днесъ — въ долината.

Така и сторило. И цѣли тридесеть дни баба Марта, напраздно се мѫчила да надхитри и надвие овчарчето.

Разгнѣвена и разлютена, тя отишла въ последния день при брата си Априлъ и го замолила:

— Живъ да ми си, братко, подарѝ ми само едничъкъ день, за да покажа азъ на хитрото овчарче, кой е юнакъ надъ юнацитѣ. Срамота е едно овчарче-самохвалче да надвие мене — старата баба Марта!. . .

Съжалилъ я братъ ѝ Априлъ и ѝ подарилъ единъ отъ днитѣ си.

Хуква баба Марта къмъ дружината си, но тя била вече на пѫть къмъ своето царство. Слънцето било вече изгрѣло, когато тя ги настигнала и се замолила да се върнатъ и този день, който братъ ѝ Априлъ ѝ подарилъ. Следъ дълги молби дружината се съгласила да се върне отъ пѫтя си.

И изведнажъ, като загърмѣла буря, завила виелица, запремѣталъ се Снѣжко-бѣжко, а следъ тѣхъ като заплющѣлъ Дъждътъ-проливникътъ, че цѣлата планина загърмѣла и затрещѣла.

Отъ планината слѣзли въ долината.

Баба Марта, като младо момиче тичала ту въ планината, ту изъ долината. Подъ дърво и камъкъ дружината търсила хитрото овчарче, но напраздно.

Презъ това време овчарчето спокойно си седѣло въ кошарата край цѣла купчина пухкави руна и се радвало на овцитѣ си, които подрипвали лекo и чисти като окѫпани. Този день то решило да не излиза нито въ планината, нито въ долината, а да подстриже стадото си.

Баба Марта като разбрала това, посрамена побързала да се прибере за дълъгъ пѫть съ дружината си.

Христина Стоянова